2. Сорока О. В. Забезпечення кадрової безпеки як функція управління персоналом. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. № 4 (68). С. 53–63. DOI: 10.33987/vsed.4(68).2018.53-63.

3. Ведерніков М. Д., Базалійська Н. П. Оцінювання трудової поведінки працівника як основа моніторингу системи управління персоналом машинобудівного підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. Вип. 1 (49). С. 142–147.

4. Пушкар З. М. Особливості управління трудовою поведінкою персоналу в умовах невизначеності та кадрових викликів. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 23. DOI: 10.5281/zenodo.21162627. https://doi.org/10.5281/zenodo.21162627

5. Католик Г. І. Психологічна безпека персоналу як фактор ефективного управління в організаціях. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-12.

Каріна ПШЕНИЧКО
здобувачка бакалаврської освітньої програми
«Міжнародний туризм»
Науковий керівник –
кандидат географічних наук,
асистент кафедри географії та менеджменту туризму
Оксана СМИК
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ НА МАЛЬДІВАХ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Мальдіви є однією з найбільш відомих острівних туристичних дестинацій світу, туристична привабливість якої значною мірою формується унікальними природними ресурсами. Коралові рифи, лагуни, пляжі, морське біорізноманіття та сприятливі кліматичні умови створюють основу для розвитку пляжного, дайвінгового, рекреаційного та інших видів туризму. Водночас висока залежність туристичної галузі від природного середовища робить питання його збереження одним із ключових чинників довгострокового розвитку країни.

Туризм займає провідне місце в економіці Мальдів. Про масштаби туристичної діяльності свідчить офіційна статистика, яка охоплює туристичні прибуття, місткість і завантаження курортів, готелів, гостьових будинків та туристичних суден [1]. За даними Світового банку, туризм і рибальство разом формують близько половини економічної активності та зайнятості країни, а тому стан природних екосистем безпосередньо впливає на економічну стійкість Мальдів [2].

Особливістю туристичної моделі Мальдів є тісне поєднання туристичної інфраструктури з природним середовищем. Традиційна

концепція “один острів – один курорт” дала змогу сформувати спеціалізовані туристичні території та забезпечити високий рівень сервісу. Проте концентрація туристичної діяльності на невеликих островах супроводжується використанням обмежених земельних, водних та енергетичних ресурсів. Збільшення туристичних потоків, будівництво інфраструктури, утворення відходів та антропогенний вплив на прибережні території створюють додаткове навантаження на природні екосистеми.

Одним із найсерйозніших викликів для сталого розвитку туризму є зміна клімату. Мальдіви належать до держав, найбільш уразливих до підвищення рівня моря та зміни температури океану. Особливе значення мають коралові рифи, які є одночасно важливим туристичним ресурсом і природним бар’єром, що захищає острови від хвиль та берегової ерозії. За оцінками Світового банку, підвищення глобальної температури більш ніж на 2° С може призвести до майже повної втрати коралового покриву мілководних рифів Мальдів, що створює значні ризики для туризму та інших секторів економіки [2].

Не менш важливою проблемою є антропогенне навантаження на морські та прибережні екосистеми**.** Туристична діяльність потребує значних обсягів води, енергії та продовольства, а також супроводжується утворенням твердих і рідких відходів. Додатковими факторами деградації природного капіталу Світовий банк визначає прибережне будівництво, забруднення океану, нестале використання природних ресурсів та підвищення температури морського середовища [3]. Отже, збереження природної основи туристичної діяльності має розглядатися як економічна необхідність, а не лише як природоохоронне завдання.

Важливим напрямом сталого розвитку є диверсифікація туристичного продукту**.** Окрім традиційного курортного відпочинку, Мальдіви розвивають туризм на населених островах, гостьові будинки, культурні та природоорієнтовані туристичні пропозиції. Такий підхід сприяє залученню місцевого населення до туристичної діяльності та створює можливості для більш рівномірного розподілу економічних вигод від туризму.

Сучасна державна туристична політика орієнтована на формування більш стійкої туристичної моделі. П’ятий генеральний план розвитку туризму Мальдів на 2023-2027 рр. визначає серед пріоритетів максимізацію вигод від туризму для атольних громад, створення нових туристичних продуктів, підвищення кліматичної стійкості та захист природних ресурсів, підвищення енергетичної безпеки, розвиток

транспортних послуг і впровадження сучасних стандартів туристичної діяльності [4].

Перспективним напрямом є також екологізація туристичної інфраструктури**.** Важливими заходами можуть бути ширше використання відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності курортів, удосконалення систем водопостачання та очищення стічних вод, скорочення використання одноразового пластику, ефективніше управління відходами та зменшення негативного впливу туристичного транспорту. Окреме значення має залучення туристів до природоохоронних ініціатив, зокрема відновлення морських екосистем та екологічної просвіти [5].

Отже, сталий розвиток туризму на Мальдівах передбачає необхідність одночасного врахування економічних, соціальних та екологічних чинників. Основною проблемою для країни є залежність туристичної галузі від природних ресурсів, які водночас зазнають впливу кліматичних змін та господарської діяльності. Перспективи розвитку пов'язані з диверсифікацією туристичного продукту, підтримкою місцевих громад, екологізацією туристичної інфраструктури, охороною коралових рифів та адаптацією туристичного сектору до кліматичних ризиків. Досвід Мальдів демонструє, що для острівних держав сталий туризм є важливою передумовою збереження природної привабливості дестинації та її довгострокової туристичної конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Maldives Bureau of Statistics. *Statistical Yearbook of Maldives 2026*. Malé, 2026. URL: https://statisticsmaldives.gov.mv/yearbook/2026/.

2. World Bank. *Maldives Country Climate and Development Report: Key Highlights*. Washington, D.C., 2024. URL: https://www.worldbank.org /en/country/maldives/publication/key-highlights-maldives-country-climate-and-development-report.

3. World Bank. *Maldives Country Environmental Analysis*. Washington, D.C., 2025. URL: https://www.worldbank.org/en/country/maldives/publication/maldives-country-environmental-analysis.

4. Ministry of Tourism of the Republic of Maldives. *Maldives Fifth Tourism Master Plan 2023-2027*. Malé, 2023. URL: https://www.tourism. gov.mv/dms/document/4969b4831928f1bdf3506340fb6974fc.pdf.

5. World Bank. *Towards Sustainable Tourism Offerings in the Maldives*. Washington, D.C., 2024. URL: https://thedocs.worldbank.org/ en/doc/948f3e0a9706dfc8e3cf97df164b456a-0310012024/original/ Maldives-Final-29Jan-Compressed.pdf.